

Letno poročilo o delovanju društva Morigenos za leto 2025

Uvod

Leto 2025 je bilo za društvo Morigenos pomembno leto, saj smo nadaljevali s svojim poslanstvom varstva in raziskovanja delfinov v severnem Jadranu. Izvedli smo vrsto predavanj, tradicionalni dogodek Dan delfinov ter se udeležili različnih ozaveščevalnih kampanj. Ponosni smo na dosežke, ki smo jih dosegli v sodelovanju z našimi člani, prostovoljci, donatorji in partnerji.

1. Raziskovalne dejavnosti

Raziskovanje delfinov ostaja v središču našega delovanja, saj že od ustanovitve sledimo in proučujemo populacije delfinov v severnem Jadranu. V letu 2025 smo izvedli več kot 73 terenskih raziskovalnih izhodov in zabeležili pomembne podatke o prisotnosti, številu in obnašanju delfinov.

- **Število izvedenih terenskih odprav:** V letu 2025 smo opravili 73 raziskovalnih terenov s plovila in kopnega v Tržaškem zalivu. V okviru terenskega dela smo zabeležili 31 opažanj delfinov v Tržaškem zalivu.
- **Popis delfinov:** Z uporabo foto-identifikacije smo zabeležili **122 posameznikov v letu 2025**.
- **Nekropsije:** V letu 2025 smo v sodelovanju z Inštitutom za patologijo Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani opravili obdukcijo odraslega samca. Natančnega vzroka pogina zaradi močne posmrtna razpadlosti trupla ni bilo mogoče ugotoviti.
- **Stanje populacije:** Pri spremljanju zdravstvenega stanja delfinov ni bilo opaženih večjih okoljskih težav ali poškodb, povezanih z ribolovom.
- **Projekt SealInsights:** Zaključili smo z vzorčenjem okoljske DNA za individualno prepoznavo morskih sesalcev
- **Projekt SAMESEA:** Izvedli smo dvodnevno izobraževanje o monitoringu delfinov, morskih želv in tjulnjev v Jadranskem morju. Uspešno smo izvedli tudi lokalno srečanje z odločevalci na temo sobivanja z morskimi indikatorskimi vrstami ter organizirali okroglo mizo o strategijah monitoringa morskih indikatorskih vrst, namenjeno odločevalcem.

Podatki, pridobljeni s terenskim delom, predstavljajo pomemben del dolgoročnega spremljanja delfinov v severnem Jadranu in prispevajo k boljšemu razumevanju njihove ekologije ter stanja morskega okolja.

2. Izobraževanje in ozaveščanje javnosti

Izobraževanje in ozaveščanje sta pomembna stebra delovanja društva Morigenos. Z različnimi programi, predavanji, delavnicami, dogodki in drugimi aktivnostmi želimo javnosti približati življenje delfinov, pomen raziskovanja morskega okolja ter pomen njegovega ohranjanja. Posebno pozornost namenjamo otrokom in mladim, hkrati pa pripravljamo vsebine tudi za odrasle, strokovno javnost in širšo lokalno skupnost.

- **Izobraževalni programi:** v letu 2025 smo izvedli več kot 47 delavnic in predavanj, pri katerih je sodelovalo več kot 1.000 otrok in odraslih.
- **Center o delfinih:** Center o delfinih je tudi v letu 2025 predstavljal pomembno stičišče med raziskovalnim delom društva in širšo javnostjo. V obliki samostojnih ogledov je Center o delfinih obiskalo več kot 1.400 obiskovalcev.
- **Dan delfinov:** avgusta 2025 smo organizirali že 18. Dan delfinov. Namen prireditve je širši javnosti približati življenje delfinov in pomen njihovega varovanja. Dogodek krepi razumevanje pomena varstva morskih vrst ter spodbuja aktivno vključevanje lokalne skupnosti v prizadevanja za zaščito morja.
- **Morigenos akademija 2:** z novo generacijo mladih smo izvedli 10 tedenskih srečanja na temo aktivnega državljanstva in pomena varstva naravnih virov.
- **Od učilnice do morja:** v dveh osnovnih šolah smo izvedli sklop delavnic na temo onesnaževanja, podnebnih sprememb in človeških vplivov na okolje.
- **Sodelovanje na dogodkih:** na naših stojnicah je širša javnost поблиže spoznala naše delo, izvedela vse o delfinih, odrasli in otroci so se preizkusili v prepoznavanju hrbtnih plavuti delfinov, spoznavali so pomen ohranjanja morskega okolja in izvedeli, kako lahko postanejo aktivni pri ohranjanju našega dragocenega morskega ekosistema. V letu 2025 smo se udeležili dogodkov:
 - **Nacionalna konferenca o kakovosti v vzgoji in izobraževanju:** 16.4.2025 smo izvedli predavanje z naslovom "*Vloga kitov in delfinov pri blaženju podnebnih sprememb*"
 - **Parkirni dan:** 18.9.2025 smo se v sklopu Evropskega tedna mobilnosti udeležili Park(irnega) dneva v Kopru, kjer smo otrokom na igriv in poučen način predstavili svet delfinov in drugih morskih prebivalcev.
 - **Biološko-psihološka konferenca na FAMNIT-u:** 18.9.2025 smo izvedli predavanje z naslovom »*Delfini Slovenije, Afrike in globalno: pomen preučevanja kitov in delfinov*« za udeležence konference.
 - **Morski dan doživetji:** 26.9.2025 smo v Centru o delfinih organizirali brezplačen voden ogled Centra o delfinih v sodelovanju s krovno mrežo nevladnih organizacij (CNVOS).
 - **Barcolana:** 6.10.2025 je društvo Morigenos izvedlo predavanje z naslovom »*Dolgoročno spremljanje morskih sesalcev v severnem Jadranu*«.
 - **Lov na zaklad v Škocjanskem zatoku:** Za družine smo 18.10.2025 skupaj z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije organizirali voden lov na zaklad.
 - **Sodelovanje z ladjo LAHO, Solinarko in Subaquatic:** Organizirali smo več izobraževalnih voženj za širšo javnost po Slovenski obali. Poleg panoramskega izleta je društvo na teh vožnjah izvedlo izobraževanje o delfinih in Slovenskem morju.
 - **Sodelovanje pri usposabljanju osnovnošolskih učiteljev ob prenovi učnega načrta, v sodelovanju z Zavodom za šolstvo Republike Slovenije, 21. 8. 2025:** V sklopu dogodka smo izvedli strokovno predavanje na temo delfinov slovenskega morja in podali praktične primere aktivnosti, ki jih lahko učitelji uporabljajo tudi pri načrtovanju svojega pouka. Svoj strokovni doprinos smo dodali tudi pri pregledu ciljev, ki neposredno nagovarjajo delfine.

- **Sodelovanje na mednarodnih strokovnih srečanjih:**

- Naša strokovna ekipa se je udeležila 36. letne konference Evropskega združenja za kite in delfine (European Cetacean Society – ECS) na Azorih. Konferenca predstavlja pomembno priložnost za strokovno izmenjavo, udeležbo na delavnicah, mreženje ter razpravo o raziskovanju in varstvu morskih sesalcev. Udeležba na mednarodnih strokovnih srečanjih nam omogoča izmenjavo znanja in izkušenj ter predstavitev našega dela mednarodni strokovni javnosti.

3. Znanstvene publikacije

Raziskovalci društva Morigenos so tudi v letu 2025 sodelovali pri znanstvenih raziskavah in objavah v sodelovanju s kolegi iz različnih delov Sredozemlja in Evrope.

Med objavljenimi znanstvenimi deli so:

- Genov T., Vighi M., Hammond P.S. 2025. Intra-population isotopic niche variation in common bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*) from the northern Adriatic Sea. *Science of The Total Environment*, Volume 1000. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2025.180316>
- Nunny L., Bossley M., Boys R.M., Brakes P., Genov T., Parsons E.C.M., Peters K.J., Rose N.A., Simeone C.A., Stockin K.A., Vail C.S., Van der Linde K., Visser I.N., Simmonds M.P. 2025. Out of habitat marine mammals – Identification, causes, and management recommendations. *Marine Policy*, Volume 177. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2025.106652>
- Bellingeri, M., Nebuloni, A., Genov, T., Železnik, J., Gnone, G., La Manna, G. et al. 2025. Investigating the presence of different bottlenose dolphin ecotypes in the Mediterranean Sea. *Scientific Reports* 15, 5526. <https://doi.org/10.1038/s41598-025-88605-0>
- Patton, P. T., Pacifici, K., Baird, R. W., Oleson, E. M., Allen, J. B., Ashe, E., Athayde, A., Basran, C. J., Cabrera, E., Calambokidis, J., Cardoso, J., Carroll, E. L., Cesario, A., Cheney, B. J., Cheeseman, T., Corsi, E., Currie, J. J., Durban, J. W., Falcone, E. A., Fearnbach H., Flynn K., Franklin T., Franklin W., Vernazzani B. K., Genov T., ... Bejder, L. 2025. Optimizing automated photo identification for population assessments. *Conservation Biology*. <https://doi.org/10.1111/cobi.14436>

5. Dosežki

Leto 2025 je zaznamovalo več pomembnih dosežkov na področju raziskovanja, izobraževanja, razvoja novih projektov in mednarodnega sodelovanja.

- **Članstvo in podpora društvu:**

Društvo je tudi v letu 2025 pridobivalo podporo svojih članov. Članstvo predstavlja pomemben del skupnosti, ki podpira naše delo na področju raziskovanja in varstva delfinov ter morskega okolja.

- **Status nevladne organizacije v javnem interesu:**
Društvo Morigenos ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju raziskovanja in ohranjanja narave.
- **Genetsko vzorčenje delfinov z uporabo novih tehnologij:**
V okviru projekta SealInsights smo s projektnimi partnerji na terenu izvajali genetsko vzorčenje delfinov iz izdihanega zraka z uporabo brezpilotnih letalnikov. Uporaba novih tehnologij predstavlja pomembno priložnost za razvoj raziskovalnih metod in pridobivanje dodatnih podatkov o morskih sesalcih.
- **Vzpostavitev spletne e-učilnice “Od učilnice do morja”**
Vzpostavili smo brezplačno spletno platformo *Od učilnice do morja*, namenjeno vsem, ki želijo bolje spoznati svet morja in njegovih prebivalcev. Platforma je oblikovana z mislijo na otroke, učitelje, starše ter vse ljubitelje narave, ki jih zanimata življenje v morju in ohranjanje okolja. Vsebine so razdeljene po starostnih skupinah in tematskih sklopih, kar omogoča prilagojen pristop glede na predznanje in zanimanja uporabnikov.
- **Mednarodno raziskovanje morskih sesalcev**
Sodelovali smo pri raziskovanju redke vrste kitov v okolici Svetega Vincencija in Grenadin. Odpravo vodi dr. Jeremy Kiszka s Florida International University. Namen odprave je boljše razumevanje razširjenosti, številčnosti, socialne strukture, ekologije in oglašanja pritlikavega glavača. Ekipa je zbirala tudi podatke o drugih vrstah morskih sesalcev, med drugim o dolgokljunih progastih delfinih, pantropskih progastih delfinih, Fraserjevih delfinih in kitih glavačih.
- **Pridobitev novih projektov:**
V letu 2025 smo pridobili oziroma začeli razvijati nova projekta:
 - **Povezani za morje**
 - **Monitoring delfinov v slovenskem morju za obdobje 2025–2026**

Novi projekti predstavljajo pomemben korak pri nadaljnjem razvoju raziskovalnega in naravovarstvenega dela društva.

6. Cilji za leto 2026

V letu 2026 bomo svoje delovanje nadaljevali na področjih raziskovanja, varstva narave, izobraževanja, sodelovanja z lokalno skupnostjo in mednarodnega povezovanja.

- **Krepitev raziskovalne dejavnosti:** nadaljevali bomo dolgoročno spremljanje in raziskovanje populacij delfinov v severnem Jadranu ter si prizadevali za pridobivanje novih podatkov, ki bodo prispevali k boljšemu razumevanju njihovega vedenja, ekologije in ogroženosti.
- **Krepitev varstva delfinov in morskega okolja:** na podlagi raziskovalnih ugotovitev bomo podpirali ukrepe za učinkovitejše varovanje delfinov in njihovega življenjskega prostora ter krepili sodelovanje z deležniki, ki lahko prispevajo k ohranjanju morskega ekosistema.
- **Večja prisotnost na področju izobraževanja in ozaveščanja:** v letu 2026 bomo izvedli več izobraževalnih aktivnosti za otroke, mlade in odrasle. Nadaljevali bomo

s promocijo Centra o delfinih ter širši javnosti približali svet delfinov, pomen raziskovanja in odgovornega odnosa do morja.

- **Razvoj in izvedba novih projektov:** pripravili in začeli bomo nove projekte, usmerjene v raziskovanje, spremljanje in varstvo delfinov v severnem Jadranu ter v izboljšanje razumevanja vplivov človekovih dejavnosti na morsko okolje.
- **Širjenje prostovoljnega programa:** nadgradili bomo program prostovoljstva z več terenskega dela, raziskovalnih aktivnosti in priložnosti za aktivno vključevanje lokalnih prebivalcev. Poseben poudarek bo na povezovanju prostovoljcev z našimi raziskovalnimi in naravovarstvenimi dejavnostmi.
- **Krepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo:** spodbujali bomo aktivnejše vključevanje lokalnega prebivalstva, šol, društev in drugih organizacij v aktivnosti, povezane z raziskovanjem in varstvom morja.
- **Krepitev mednarodnega sodelovanja:** aktivno se bomo udeleževali mednarodnih strokovnih srečanj in konferenc, med drugim dogodkov Evropskega združenja za kite in delfine (ECS), ter krepili izmenjavo znanja in sodelovanje z raziskovalnimi in naravovarstvenimi organizacijami iz drugih držav.
- **Kandidatura za organizacijo konference ECS 2027:** pripravili bomo prijavo in kandidirali za organizacijo konference European Cetacean Society (ECS) v letu 2027, s čimer želimo Slovenijo in severni Jadran dodatno umestiti na mednarodni zemljevid raziskovanja in varstva kitov in delfinov.
- **Krepitev prepoznavnosti in komuniciranja:** izboljšali bomo komunikacijo z javnostjo ter vidnost naših raziskovalnih in naravovarstvenih aktivnosti, z namenom povečanja ozaveščenosti o pomenu ohranjanja delfinov in zdravega morskega okolja.
- **Razvoj organizacije in dolgoročne stabilnosti:** posebno pozornost bomo namenili razvoju novih partnerstev, pridobivanju projektov in virov financiranja ter ustvarjanju pogojev za dolgoročno izvajanje raziskovalnih, izobraževalnih in naravovarstvenih programov.

7. Zahvala

Iskrena hvala vsem našim članom, donatorjem, prostovoljcem, partnerjem in podpornikom za zaupanje, sodelovanje in podporo v letu 2025. Vaš prispevek je nepogrešljiv pri našem delu. Veselimo se nadaljnjega sodelovanja z vami in vas vabimo, da ostanete del naše zgodbe ter skupaj z nami prispevate k dolgoročnemu varstvu delfinov in celotnega morskega ekosistema.

Društvo Morigenos